

пілота у складі екіпажу та дванадцяти годин для двох пілотів в екіпажі [1].

Література

1. Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: наказ Міністерства транспорту України від 2 квітня 2002 р. № 219 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0390-02>.

УДК 614.23:656.7.071.7(043.2)

Курінна А. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Ямненко Т. М., д.ю.н.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕДИЧНОГО КОНТРОЛЮ ЧЛЕНІВ ЕКІПАЖУ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН

Безпека пасажирів та членів екіпажу, які перебувають на борту повітряного судна, особливо під час здійснення польоту, є однією із основних складових загальної безпеки у сфері авіаційної галузі. Тому для безпеки польотів важливе значення має передпольотний та передзмінний медичний огляд всіх членів екіпажу, що включає в себе систему заходів, що направлені на збереження здоров'я, підвищення працездатності і витривалості льотного складу, для успішного виконання задач цивільної авіації і забезпечення безпеки польотів.

Важливу роль відіграє лікар авіаційної компанії, адже у період попередньої підготовки до польоту він повинен: планувати медичне забезпечення наступного польоту; перевірити відповідність планового льотного навантаження, характеру льотного завдання, стану здоров'я і витривалості осіб льотного складу; провести огляд членів екіпажу, які викликають сумнів, щодо стану здоров'я; перевірити якість кисню, його відповідність стандарту; наявність і стан бортової аптечки; санітарно-гігієнічний стан приміщень, де перебуває льотний склад; відповідність одягу району польоту, порі року та погоді. Згідно з посадовою інструкцією саме він буде нести відповідальність за невиконання покладених на нього обов'язків [3].

Варто зазначити, що передпольотний медичний контроль членів екіпажу не проводиться, рішення про допуск до польотів членів екіпажу приймає командир повітряного судна на підставі усного опитування про стан здоров'я, про що робить відмітку у завданні на

політ. У разі наявності скарг командир повітряного судна вживає заходи з проведення медичного огляду хворого у найближчому медичному закладі [2].

Згідно ч. 3 ст. 58 Повітряного кодексу України членові екіпажу забороняється виконувати свої обов'язки на повітряному судні, якщо він:

- перебуває під дією будь-якого препарату, що впливає на працездатність і може загрожувати безпеці польоту повітряного судна;

- погано почувається, що може загрожувати безпеці польоту.

Для уникнення фактів уживання алкоголю членами екіпажу в аеропортах України проводиться вибірковий тест-контроль на вживання алкогольних напоїв екіпажів, що вилітають, незалежно від державної належності повітряного судна.

Членові екіпажу забороняється вживати алкоголь менш як за вісім годин до зазначеного часу виконання своїх службових обов'язків у польоті або оголошення режиму готовності, заступати на льотне чергування з рівнем алкоголю в крові, що перевищує 0,2 проміле, та вживати алкоголь під час польоту чи перебування в режимі очікування [1].

Обсяг передпольотного медичного контролю відповідає обсягу передзмінного медичного контролю. Передзмінний контроль – це цілісний комплекс заходів, який виконується авіаційним лікарем із метою повноцінної підготовки диспетчерів та екіпажу до зміни, підтримання їх працездатності. У цей комплекс входить контроль за станом здоров'я, режимом праці, відпочинку, харчування, побуту, а також за психофізичною готовністю.

Варто звернути увагу, що члени екіпажу не допускаються до польоту при виявленні у них ознак захворювання, втоми, вживання алкогольних напоїв, лікарських засобів, порушення перед змінного режиму, а також у зв'язку з закінченням медичного сертифіката, при відсутності піврічного медичного огляду, при ухиленні від медичного обстеження. Обсяг перед змінного контролю включає: зовнішній вигляд, стан відкритих шкіряних покривів і видимих слизових оболонок (збліднення, гіперемія, підвищена спітнілість, акроціаноз, набряки, жовтнявість шкіряних покривів і склери тощо), а також відповідність одягу метеорологічним умовам. Аритмія, тахікардія, брадикардія є підставами для відсторонення від польоту і для направлення на додаткове обстеження до авіаційного лікаря [2].

Члени екіпажу після авіаційних подій не допускаються до виконання польотів. Вони підлягають негайному медичному обстеженню та позачерговій медичній сертифікації.

Варто зазначити, що авіаційний лікар не знаходиться на борту літака під час польоту, окрім випадку, якщо необхідно вивчити ступінь втоми, емоційної напруги екіпажу у різних рейсах, дати оцінку індивідуальним психофізіологічним особливостям для вирішення питання про придатність до льотної роботи. І лише тоді він особисто бере участь у запланованому польоті разом з екіпажем.

Отже, передпольотний медичний огляд відіграє надзвичайно важливе значення і від якості його проведення буде залежати не тільки життя члена екіпажу, але і всіх пасажирів на борту літака.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
2. Про затвердження Правил медичного забезпечення і контролю польотів цивільної авіації України: наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 5 грудня 2005 р. № 920 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0044-06>.
3. Посадова інструкція лікаря з авіаційної медицини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/TI2288.html.

УДК 347.824.(477)(043.2)

Лисенко М. І., студентка,
Факультет транспортних технологій,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кметик Х. В., к.ю.н.

ПРАВИЛА ВИЗНАЧЕННЯ ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ ЕКІПАЖІВ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

Робота в авіаційній сфері вважається однією з найскладніших. Екіпаж повітряного судна повинен працювати в умовах постійного стресу. Протягом всього польоту пілоти керують рухом літака, відповідаючи за життя пасажирів, що перебувають на борту. Крім того, для успішного польоту командири літака мають управляти безліччю приладів та аналізувати інформацію, отриману від диспетчерів. Тому дійсно діяльність екіпажу проходить в умовах постійної напруженості і готовності до негайної реакції на будь-які позаштатні ситуації.

Через це авіапрацівники потребують особливої уваги до їхнього часу відпочинку.